

Aktuárské vědy

Literatura

Aktuárské vědy, Vol. 6 (1936), No. 3, 141–144

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/144667>

Terms of use:

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Z těchto kapitálů bylo koncem roku 1934 uloženo 7 miliard lir do financování veřejných prací a veřejného hospodářství a to ovšem, jako jest tomu při ukládacím principu u nás, prostřednictvím státu, obcí a korporací.

Srovnáme-li výši jmění italského hlavního nositele pojištění s výší rent, vidíme, že na jejich výplatu stačí asi ještě úrokový výnos tím spíše, že jmění oddělení pojišťovacího a proti nezaměstnanosti spravuje oddělení pro pojištění invalidní a starobní a že výše důchodů shora uvedená jest i zde zahrnutím státního příspěvku.

R. P.

LITERATURA.

Prof. dr. V. Lenz: *Pojistná matematika, díl III.* (Knihovna spolku posluchačů pojistné techniky, svazek 6, r. 1936. Stran 201. Cena váz. Kč 60,—.)

Jako pokračování svých vydaných přednášek, z nichž vyšel díl I. o politické aritmetice (viz recenzi v II. ročníku tohoto časopisu na str. 209), vydal autor díl III. obsahující použití spojených metod v pojistné matematice. Je to látka přednášená zpravidla ve třetím semestru obvyklého čtyřsemestrového cyklu. Okolnost, že nebyl vydán díl o elementárních metodách v pojistné matematice, který by měl předcházeti, ztěžuje možnost podati posudek o učebnici po stránce obsahové (i autorovi ztížila tato okolnost práci); tento posudek bude možno podati až po vyjití předcházejícího dílu, který rádi bychom uvítali (stejně jako díl IV., který by měl obsahovati přednášky o sociálním pojištění) pro příznivé stránky vyznačující autorovo podání látky. Kniha vydána je — jak výše uvedeno — jako autorisované vydání přednášek konaných autorem, což samo musí býti vodítkem při posuzování knihy, jež jako studijní pomůcka nemůže býti encyklopedií všech prací pojistě matematických, neboť některé dosud ani nejsou definitivně formulovány tak, aby se mohly státi obsahem tradičního podání školního.

Co obsahu se týče, probírá autor v oddílu I. základní úvahy, to jest definici intensity a vyjádření biometrických funkcí intenzitou úmrtnosti, v oddílu II. odvozuje s použitím intensity úmrtnosti rovnice pro hodnoty pojistné a vztahy mezi nimi, při čemž zpravidla předpokládána je obecná výplatní funkce. Některé ze vztahů uváděných autorem nejsou v obecnosti jím odvozené dosud v učebnicích uváděny. Oddíl III. věnován je diferenciálním rovnicím hodnot pojistných; odvozena je též diferenciální rovnice úplné rezervy. V tomto oddílu by mělo býti odvození kontribuční formule ziskové a zmínky o pojištění s podílem na zisku (o němž učiněna zmínka jen na str. 64 a 65), jehož podstata se dá dobře osvětliti spojitou metodou — proti rozsáhlým výpočtům metodou elementární; pravděpodobně však tu rozhodovala snaha omeziti rozsah učebnice na míru nejnutnější. Rovněž v této souvislosti postrádáme — s výhradou, že nebude uvedena v dílu, který měl předcházeti — zmínku o odkupních hodnotách při předčasném zrušení pojištění. V oddílu IV. zabývá se autor nároky závislémi na několika životech, tedy hodnotami důchodů závislých na životě několika osob (zde používá autor výsledků svých prací uveřejněných ve IV. ročníku tohoto časopisu) a hodnotami pro případ úmrtí. Kapitola 16. o pojištění věna (str. 74 až 86), dnes sice nepraktikovaném, ale poučném s hlediska didaktického, měla by vlastně býti zařazena až na konci oddílu IV., protože návratní funkce, potřebné při pojištění s výhradou vrácení premií, jsou vlastně čitateli hodnot nároků pro případ

úmrtí, jež se pro skupiny osob odvozuji až později (kapitoly 21. až 25.). V oddílu V. zabývá se autor aplikací funkce Gompertz-Makehamovy, výsledky plynoucími z použití její pro nároky závislé na životě více osob; zejména nutno vyzdvihnouti kapitoly 29. a 30. o t. zv. universálních tabulkách (teorie Blaschke-Gramova). Do oddílu V. zařazena je (ač podle nadpisu plně tam nepatří) velmi zdařilá kapitola o změně hodnot důchodů při změně úrokové míry, obsahující výsledky nejnovějších prací.

Velmi šťastná je volba tabulek, připojených na konci publikace. Nejprve uvedena československá úmrtnostní tabulka lidová z období 1929—1932 pro muže a ženy při 4% (což je první publikované vydání komutačních hodnot této tabulky), následuje obvyklá školní tabulka H^M při 4%, za ní ukázky nové anglické tabulky úmrtnosti britských pojištěnců A 1924—1929 rovněž při úrokové míře 4% a na konec tabulka říšsko-německých pojištěnců při téže úrokové míře.

Jasný sloh autorův prokazující jeho pedagogický talent zpřijemňuje četbu jeho díla, jež vyplní mezeru v naší odborné literatuře; to je velikou zásluhou autorovou, který měl mnohdy velmi nesnadnou úlohu voliti mezi přísně vědeckým pojetím a snadnou přístupností; tuto úlohu splnil bezvadně a dal našim studujícím velmi cennou pomůcku. Vzorá je i typografická úprava. A. Z.

Statistická ročenka republiky československé na rok 1937. Statistický přehled o Československé republice 1936. Tyto své periodické publikace upravil Státní úřad statistický tak, že jejich obsahy se navzájem doplňují. Obě díla věcně spojuje společný index. Ročenka má statistické údaje výhradně číselné, Statistický přehled pak podává k jednotlivým souborům statistik odborné výklady a zachovává tak souvislost s předchozí publikací „Rok 1934 v číslech“ a s textovými čísly Zpráv S. Ú. S., které vycházely v letech 1925—1934. Proti těmto publikacím jest však „Statistický přehled“ obsahově značně rozšířen a doplněn.

Statistika jest a stává se stále více podkladem a důležitým ukazatelem zejména hospodářského, sociálního a politického vývoje. Právě v dnešní době není tento vývoj přímočarý a může-li se ze statistik souditi i na vývoj do budoucna jest nutno, aby šlo o statistiky pokud možno běžně zpracované. Po této stránce jsou publikace S. Ú. S. plně na výši; vycházejí již téměř v prvním týdnu nového roku a obsahují namnoze statistická data, byť i někdy v odborných odhadech, i za poslední měsíce roku minulého. To jistě přispěje k značnému jejich upotřebení a rozšíření. Jsou-li ještě některé skutečnosti, k nimž obě zmíněná díla nepřihlížejí, pak to jest prostě proto, že o nich dosud vůbec nemáme u nás statistických znalostí. Takové mezery nelze ovšem vyplniti sebe pečlivějším vypravením pramenných děl.

Statistiky pojišťovací mají v „Ročence“ tutéž úpravu jako v ročenke na rok 1936 a obsahují statistická data až do konce roku 1935. Údaje o soukromých životních pojišťovnách jsou převzaty ze „Zpráv S. Ú. S.“ a bylo tu o nich v minulém čísle referováno. V sociálním pojištění chybí za rok 1935 data o hospodářství a stavu pojištění Ústřední bratrské pokladny a pojišťoven úrazových. Úhrnou výši důchodů, plynoucích ze zaopatření státních pragmatikálních zaměstnanců lze zjistiti jen ze statistik veřejných financí, zpracovaných podle státních rozpočtů. Nově jest do „Ročenky“ zařazen mezinárodní přehled o populaci, hospodářství a některých sociálních zjevech ve všech zemích a dílech světa. Sestavení těchto statistik jest zdařilé. V „Přehledu“ jsou také odborná pojednání o stavu a o pohybu obyvatelstva, o soukromých a životních pojišťovnách a o pojištění sociálním.

Dr. Alfred Maret: *Untersuchungen über diskontinuierlich sich erneuernde Gesamtheiten*, Bern 1936. V své disertaci se švýcarský autor zabývá některými vztahy v kolektivech uzavřených i otevřených, které vedou při určitých předpokladech o nespojitém obnovování k stálému stavu. Jde zde o obdobné problémy, jakými se zabývají zejména Moser, Zwinggi a Friedli. P.

The mortality among Norwegian assured lives until 1925, Oslo 1936. Obsáhlé úmrtnostní tabulky ze zkušeností norských životních pojišťoven jsou odborně vypracovány; třídění je tu provedeno i podle jednotlivých příčin úmrtí s ohledem na selekci. P.

Deutsche Versicherungswirtschaft (Ein Schulungs u. Nachschlagewerk). Redakci došlo několik sešitů tohoto nového kompendia, které vydávají Rudolf Lencer, dr. Heinrich Lippert, prof. dr. Paul Riebesell a dr. Bernard Ziezold. Látka je rozdělena podle jednotlivých hesel, které zpracují různí autoři. Toto dílo má podati zevrubný obraz pojištění a to jak soukromého tak sociálního a má sloužiti především praktické potřebě těm, kteří s pojištěním vejdou ve styk, t. j. jak pojištěncům, tak především zaměstnancům pojišťoven. Po stránce pojistně-matematické omezuje se výklad na stručné poznámky ne vždy zcela přesné. Za to po stránce právní a organizační je věnována plná pozornost a jednotlivá hesla jsou zevrubně a přehledně probrána s ohledem na německé zákonodárství.

Jednotlivé stati jsou zpracovány samostatně různými autory. V dosud vyšlých sešitech jest zpracováno soukromé pojištění s hlediska podnikatelských forem, podán instruktivní přehled o všech odvětvích pojišťovacích, zvláštní statě o skupinovém pojištění, o pojištění předplatitelů, o objektivním a subjektivním risiku, o některých zvláštních formách pojistek, o vývoji pojistné smlouvy a pojistného poměru od podání návrhu až po pojistný případ, atd. K.

Čítárna Spolku pro pěstování aktuárských věd otevřena je vždy ve středu a v pátek od 16 do 18 hodin v místnostech před kabinetem prof. dr. E. Schoenbauma v matematickém ústavu Karlovy university (Praha II., U Karlova 3). V čítárně jsou vykládány

1. odborné časopisy a publikace domácí:

Aktuárské vědy
 Statistický obzor
 Československá statistika
 Zprávy státního úřadu statistického
 Cenové zprávy státního úřadu statistického
 Pensijní pojištění
 Věstník Ústřední sociální pojišťovny
 Anthropologie.

2. časopisy cizozemské:

Journal of the Institut of Actuaries
 Giornale dell Istituto Italiano-degli Attuari
 Skandinavisk Aktuarietidskrift
 Mitteilungen der Vereinigung schweizerischer Versicherungsmathematiker
 Blätter für Versicherungsmathematik

Archiv für mathematische Wirtschafts- und Socialforschung
Econometrica

Statistical Bulletin of the Metropolitan Life Insurance Company.
Mimoto přístupna jsou některá základní díla tabulková.

Jakmile budou to obmezené prostředky spolkové dovolovati (většina časopisů byla dána k dispozici panem profesorem dr. Schoenbaumem), bude rozšířen uvedený seznam a budou zařazeny též dřívější ročníky.

Žádáme členy spolku, aby čítárny hojně používali; četba odborných publikací přináší podněty k vlastní práci.

Upozornění. Knihkupectví Jednoty se podařilo získati několik výtisků spisu Karla Tichého **Úrokové tabulky**, které upravil a návodem opatřil prof. dr. Jindřich Svoboda, dva 4° svazky v plátně vázané v krámské ceně 200 Kč. Prvý díl (176 str.) obsahuje návod, druhý díl (617 str.) jedenáctimístné tabulky úročitelů, odúročitelů, střadatelů, zásobitelů, umořovatelů atd. pro 200 období. Kdo si koupí v našem knihkupectví toto dílo do konce května t. r., dostane je za 110 Kč (na dobírku). Přihlašte se tudíž co nejdříve, nejlépe bianco složenkou, již poukážete na účet Jednoty čís. 13103 shora uvedenou částku, sniženou v tomto případě o 2% (tedy 107,80 Kč). — Členové Jednoty mohou obdržeti spis prof. dr. V. Lenze **Pojistná matematika**, díl III: **Metody spojité, pojištění více životů**, 8° 207 str. váz. Kč 60,—, za sniženou cenu, objednej-li jej přímo v Jednotě.
